

Toimivia tapoja motivaation ylläpitoon; opettajan vinkkikirja

Tiivistelmä

Opettajan Vinkkikirjassa esitellään keinoja nuoren opiskelemiseen motivoimiseksi. Teemoina ovat muun muassa opintojen keskeyttäminen, nuorisotakuu, opiskelijan oma vastuu sekä kasvattajan toiminnan merkitys. Opintojen keskeyttäminen on yksi keskeinen syrjäytymisen indikaattori. Keskeyttämisen yhtenä ehkäisemisen keinona toimii nuorisotakuu, jonka tavoitteena on luoda nuorelle realistiset mahdollisuudet tutkinnon suorittamiseen ja työllistymiseen. Myös kasvattaja vaikuttaa omalla toiminnallaan nuoren motivaatioon, vaikka vastuu opiskelusta on lopulta kuitenkin opiskelijalla itsellään.

Menetelmän kuvaus

Toimivia tapoja motivaation ylläpitoon; opettajan vinkkikirjassa kuvataan lyhyesti oppimisvaikeuksia ja muita oppimisen esteitä. Teoksessa luodaan lisäksi katsaus motivaatioteoriaan sekä esitellään motivoivia menetelmiä ja tehostetun motivoinnin interventiotukimalli, jonka avulla opinnoista voidaan suoriutua suunnitellusti yksilöllisessä aikataulussa. Lähtökohtana motivoivassa tuessa on, että nuori haluaa kokea kolmea motivaation osa-alueita:

- yhteenkuuluvuutta
- pätevyyttä (kompetenssia)
- itsenäisyyttä (autonomiia)

Nuori pyrkii hakeutumaan häntä motivoivaan ympäristöön, joten koulun yksi tärkeä tehtävä on kehittää oppimisympäristöä vastaamaan näihin tarpeisiin.

Heikkoon motivaatioon vaikuttavat erityisesti negatiiviset kokemukset. Opiskelijoiden negatiivinen kierre syntyy, kun opiskelu on syystä tai toisesta koetaan vaikeaksi. Tämä muuttaa nuoren käsitystä itsestään oppijana, minkä vuoksi hän odottaa jo etukäteen opiskeluun liittyvän toiminnan epäonnistumista. Tehostetun motivoinnin interventiomallissa opiskelijoille luodaan kouluun motivaatioteorioihin perustuva positiivinen sosiaalinen ympäristö. Opiskelijaa arvostava, kuunteleva ja opiskelijan mukaanottava oppimisympäristö sitouttaa opintoihin. Opiskelijan on saatava kokemus pätevyydestä - osata oppitunnilla vaadittavia asioita ja saada osaamisestaan myönteistä, välitöntä palautetta sekä mahdollisuuden oppia uutta. Näin negatiivinen kierre katkaistaan tuottamalla opiskelijoille kokemuksia onnistumisesta ja positiivisia selityksiä heidän toimintansa tuloksista. Onnistumisen kokemuksia saadaan aikaan esimerkiksi auttamalla nuorta opiskelussa tai tehtävissä asettamalla tavoitteet sopivan kokoisiksi ja vastaamaan opiskelijan sen hetkisiä kykyjä, jolloin tehtävien välttely ja epäonnistumisen ennakointi vähenevät. Nuoria tulee tukea myös omien vahvuuksien löytämiseen: Positiivisen palautteen voimasta nuoren usko omaan tekemiseen ja pärjäämiseen opinnoissa kasvaa.

Toinen kirjan tärkeä teema on merkityksellisyyden kokeminen. Opetustilanne edellyttää aina vuorovaikutusta, jossa merkityksellisyyden tunne voi joko syntyä tai jäädä syntymättä. Tavoitteena onkin saada nuori ymmärtämään, että onnistumisen takana on hänen oma toimintansa, kykynsä, yrityksensä, sekä taitonsa. Myös aikuisten kiinnostus opiskelijasta ihmisenä nähdään yhtenä työrauhaa ja yhteisöllisyyttä lisäävänä tekijänä, minkä johdosta henkilöstön tulisi tutustua opiskelijan elämäntilanteeseen ja motivaatioon

vaikuttaviin seikkoihin. Oman ajankäytön suunnittelu ja itsenäinen päätöksenteko opintojen suorittamisjärjestyksestä tukee opiskelijan motivaatiota. Tekemättömien töiden konkretisoiminen ja suoritusten suunnittelu kalenteriin auttaa keskittymään asia kerrallaan etenemiseen. Tutkinnon voi suorittaa myös alkuperäisestä opintosuunnitelmasta poikkeavassa aikataulussa, mikäli opiskelijan elämäntilanne ja tavoitteet niin vaativat.

Toimivia tapoja motivaation ylläpitoon; opettajan vinkkirjassa on opetus- ja oppilashuoltohenkilöstön käytännön kokemuksia ja tuloksia toimivista ratkaisuista tehostetun motivaation tuen interventiomallista. Teoksen lopusta löytyy myös kattava luettelo aiheeseen liittyvistä lähteistä, sekä verkkolinkeistä.

MENETELMÄN SOVELTAMINEN

Käyttötarkoitus

Opiskelijan motivoiminen ja koulutuksen keskeyttämisen ehkäiseminen.

LISÄTIEDOT

Menetelmän toteuttaja

Niilo Mäki Instituutti

Kumppanitahot

Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä
Jyväskylän ammattiopisto

Yhteyshenkilö

Maria Haakana
Niilo Mäki Instituutti
tiedotus@nmi.fi